

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: 9
Plaats	: Liempde	Datum invent.	: 11/1998
Straat + nummer	: Dorpsstraat 9	Kwalificatie	: gemeentelijk monument
Kad. aanduiding	: E2995		
Huidige functie	: woonhuis		
Oorspr. functie	: ambtswoning burgemeester		
Bouwtype	: stadse villa		
Bouwjaar	: 1922/23		

Bouwgeschiedenis: Dorpsstraat 9 is in 1922/23 in opdracht van de gemeente gebouwd als ambtswoning voor de burgemeester. Tot dan was het perceel in gebruik als bouw- en weiland ². De bouw paste in de ontwikkeling van de Dorpsstraat van landelijke weg temidden van uitgestrekte bouw- en weilanden met slechts een enkele boerderij (situatie op kadastrale minuut 1832 ¹) tot de kaarsrechte hoofdstraat (en eerste straatweg) in de kern van Liempde (vgl. de kadastrale schattingskaart van 1886 ¹). Deze ontwikkeling is ingezet met de bouw in 1867 van een nieuwe kerk aan de Dorpsstraat na de grote brand aan het Kerkeind in 1864 waarbij 13 huizen en de kerk verloren gingen. Alle sedertdien gebouwde huizen waren eenlaags dwarse panden met voorgeschreven gevelhoogte en -teruggeplaatste- rooilijn (bijv. de nrs. 24 [1875], 6 [1878], 18 [1879/80], 3 [1885], 10 [ca. 1888] en 19 [1892]; enkele andere zijn inmiddels afgebroken). Het centrale karakter van de straat -die begint bij het eerste Liempdse raadhuis [1786]- kwam verder tot uiting in de bouw van het klooster met school [1887/88], de boterfabriek [1896], en de R.K. jongensschool met onderwijzerswoning [1925]. Naast deze laatste school kwam de burgemeesterswoning, een stadse villa (na de pastorie het eerste Liempdse woonhuis met twee volledige bouwlagen) die voornamelijk is gesitueerd op gepaste afstand achter de 19de-eeuwse rooilijn.

Het ontwerp is van architect Th.J. Geerts uit Zevenaar ³. In feite maakte hij een kopie van een huis in Didam, dat hij een half jaar eerder had ontworpen ⁴. Toegevoegd was de garage; op de zolder van het huis was met kraaldelen een dienstbodenkamer afgescheiden. Per 1 mei 1923 was de ambtswoning beschikbaar ⁷.

Verbouwingen zijn uitgevoerd ten gevolge van oorlogsschade, in 1961 en 1968 ¹¹. De laatste geregistreerde verbouwing, intern, vond plaats in 1987, het jaar waarin het pand aan de burgemeester is verkocht ⁸.

Beschrijving: Op een ruim perceel, aan de westzijde van, en op ruime afstand van de Dorpsstraat gesitueerde voormalige ambtswoning van de burgemeester uit 1922/23. Rechts opzij leidt een breed pad naar de entree en een aangebouwde garage uit dezelfde bouwtijd. Verder rondom een siertuin, die aan de straat is afgesloten met een haag en aan de achterzijde grenst aan de Nieuwstraat.

Qua bouwtype is het pand een laat voorbeeld van een stadse villa, hier ontwikkeld tot een blokvormig volume (ca. 11x11 meter) met een a-symmetrische, drie assen brede voorgevel waarbij de linker as met topgevel (en erker) een weinig uitspringt, en de rechter diep terugligt. Eenlaags aanbouw aan de achtergevel (oorspr. bijkeuken); ernaast aan de rechterzijde de garage.

Het pand telt twee bouwlagen met een zolder onder een met rode tuiles-du-Nord gedekt samengesteld schilddak met korte nok haaks op de straat; aansluitend zadeldak op topgevel met lagere nokhoogte; het rechter dakschild hangt achter de inhoeking lager af. Centraal op de nok een vierkante gemetselde schoorsteen; bovenkant met overstekende laag (voorheen opengewerkt ¹⁰). In het linker dakschild een houten dakkapel onder pannen steekkapje; windveren en houten topschot; wangen met rode leipannen; tweelicht venster met zesruits ramen (oorspronkelijk hoger geplaatste dakkapel onder lessenaardakje ¹⁰). Omgaande, ruim overstekende bakgoot met geprofileerd boeiboord, op gesneden klossen. Dito gedetailleerd overstek met windveren op geveltop en bij de afdang aan de rechterzijde.

Bakstenen gevels in halfsteens verband (bijkeuken en garage in kruisverband); trasraam donkerkleurige klinkers, tot onderkant raamkozijnen, afgesloten met een rollaag; opgaand werk miskleurig hardgraauw; gemetselde afzaten onder de vensters; gesneden voeg: voegspecie

trasraam met zwartsel vermengd; getande strekken boven de gevelopeningen. Voorgevel. Aan de topgevel een eenlaags, afgeschuinde driezijdige erker onder plat dak met overstekende gootlijst als voornoemd (oorspronkelijk met een flauwhellend met leipannen bekleed dakje ^{3, 10}). In de erker een kruisvenster met negenruits (3x3) bovenlichten en aan weerskanten een smal venster met bovenlicht. In de naastgelegen travee een dito kruisvenster. De benedenvensters waren oorspronkelijk voorzien van halve paneelluiken, de bovenvensters van hele paneelluiken (verwijderd in 1961 ^{3, 10, 11}); alle bovenlichten met geel kathedraalglas; middenstijl kruisvensters met velling. Op de verdieping in beide assen een (kleiner formaat) tweelicht met roedenverdeelde (2x5) draairamen. In de geveltopy een amandelvormig zolderlicht (staand).

In de linker zijgevel beneden twee kruisvensters, en boven één tweelicht als voornoemd (een tweelicht links is dichtgezet in 1961 ¹¹).

Rechts om de hoek de ingangspartij met tweezijdig geopend portiek; de houten luifel rust aan de voorzijde op twee gesneden stijlen op gemetseld voetstuk; aan de rechter zijde een gemetselde balustrade. Voordeur vernieuwd (was paneeldeur); hardstenen neuten en dorpel. Bovenlicht boven luifel. Op de verdieping een in 1968 ¹¹ geplaatst klein zesruits venster (voorheen ruitvormig licht). In de gevel links hiervan in beide bouwlagen een smal venster, conform het voormelde gedetailleerd. Zo ook in de rechter zijgevel twee roedenverdeelde traplichten (wit kathedraalglas) en een keukenvenster (kruisvenster); kelderkoekoek met rooster.

In de achtergevel o.m. openslaande tuindeuren met bovenlicht en dubbele balkondeur; het balkon op de bijkeuken was oorspronkelijk voorzien van een houten balustrade.

De garage heeft een met dito pannen gedekt zadeldak; nokrichting haaks op de straat; forse schoorsteen in dakvoet linker schild; windveren als voormeld (aan de voorzijde met overstek); nieuwe garagedeur (voorheen dubbele deur) onder ijzeren latei met rozetankers; in de achtergeveltopy een klampluik.

Het interieur is deels verbouwd; behouden zijn o.m. paneeldeuren in kozijnen met gesneden architraaf, de bordestrap met gesneden trappaal en balusters, de kelder met troggewelfjes tussen ijzeren profielbalken.

Motivering: Stadse villa, in 1922/23 gebouwd als ambtswoning voor de burgemeester. Van cultuurhistorische waarde vanwege het bouwtype en vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en de detaillering.

Van historische waarde vanwege de voormalige functie als burgemeesterswoning.

Situeringswaarde als beeldbepalend onderdeel van de bebouwing aan de in de loop van de 19de en begin 20ste eeuw tot hoofdstraat ontwikkelde Dorpsstraat.

Bronnen:

¹ Rijksarchief Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch. Kadastraal minuutplan 1832; Liempde/Liempde E1 nr. 402. Kadastrale schattingskaart 1886; E1729.

² Gemeentearchief Liempde. Inv.nrs. 3313-3318 Kadastrale leggers; Art.1806 [1885-1894] Woutrina van Overbeek; E1729 [bouwland] dienstjaar 1894 verkoop. Art. 2035 [1894-1924] Waltherus Avendonks, landbouwer; E1729 [bouwland] dienstjaar 1911 ged. verkoop en stichting (= Dorpsstraat 5) > E2067 [bouw- & weiland] dienstjaar 1924 verkoop. Art. 234 [1924-..] de gemeente Liempde; E2134 [huis & tuin] dienstjaar 1924 stichting.

³ Archief BWT Liempde. **Bouwvergunning** 1922, dossier 1922/3, Gemeentebestuur Liempde, bouwen burgemeesterswoning; architect Th.J. Geerts, Zevenaar; de bouwtekening ontbreekt (bestek aanwezig, gedateerd sept. 1922).

⁴ Bestek architect Th.J. Geerts, Zevenaar, gedateerd april 1922, betreft '*directeurswoning naast Landbouwschool te Didam i.o.v. de Aartsdiocesane Boeren- en Tuindersbond*'; dit pand staat nog aan de Dijksestraat (nr. 14) te Didam.

⁵ Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 1426 Register van notulen van b&w, jan. 1920 - dec. 1924; 1920, voorstel ambtswoning te gaan bouwen.

- ⁶ Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 1616 Ingekomen stukken 1922; 6. gemeente eigendommen; 4-10-1922, brief GS aan Liempde: onderhandse aanbesteding woonhuis akkoord; i.z. overweging Liempde: *'wegens gebrek aan burgerwoningen in de gemeente eene woning te bouwen en deze alsdan aan de burgemeester te verhuren'*, GS: verhuren niet akkoord i.g. Gemeentewet, wel beschikbaar te stellen als ambtswoning; met offertes *'tot bouwen villa voor de Edelachtbare heer H. v.d. Bosch te Liempde'* van diverse aannemers, variërend van f 13.693 tot f 18.700.
- ⁷ Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 1635 Ingekomen stukken 1923; 11. gemeente- eigendommen; per 1-5-1923 ambtswoning beschikbaar.
- ⁸ Archief BWT Liempde. **Bouwvergunning** 1987, dossier 1987/35, J.G.M Daandels, verbouwen woonhuis.
- ⁹ **Brabants Dagblad**, 1-9-1995, 'Ámbtswoning Liempde raakt burgemeester kwijt'.
- ¹⁰ Gemeentearchief Boxtel. **Fotocollectie Liempde**; ansicht ca. 1930(?), met dakje op erker, luiken beneden ($\frac{1}{2}$) en boven, dakkapel onder lessenaardakje, opengewerkte schoorsteen, vlaggemast aan voorgevel, donker geverfde kozijnen en gootlijsten; foto ca. 1950(?), zonder dakkapel.
- ¹¹ Registratuurarchief Liempde. 2.07.351 **Oorlogsschade gemeente-eigendommen**; ambtswoning, sept/okt 1944 granaatinslagen, schade begroot op 3000 gulden, met opname herstelwerkzaamheden, (o.m. nieuwe dakkapel, stucwerk en glas). 2.07.354.2 **Ambts- en dienstwoning**; 1956 cv; 1961 dubbele garagedeuren in voor- en achtergevel vervangen door resp. enkele deur en raam; 1961 bovenvenster linksachter dichtgezet, luiken verwijderd; 1968 vergroten garage: bijkeuken wordt eetkamer, garage wordt bijkeuken, deels nieuwe rode tuiles-du-Nord, nieuw verdiepingsvenster boven entree.
-
-